

Pracovní list – GON 03 – Odvození funkce tangens a cotangens

POZOR: Pracujeme jen s PRAVOÚHLÝMI TROJÚHELNÍKY!

Příklad 1: Sleduj pana učitele, jak bude promítat odvození projektorem ☺ a zapiš si do tabulky zjištěné hodnoty

α	0°	10°	20°	30°	40°	50°	60°	70°	80°	90°
a : b										
b : a										

Co je v této tabulce jinak než bylo v tabulkách pro sinus a cosinus? .....

Příklad 2: Podívej se na tabulku a odpověz, jak se bude chovat hodnota poměru **b : c** pro různé velikosti úhlu alfa a zodpověz následující otázky:

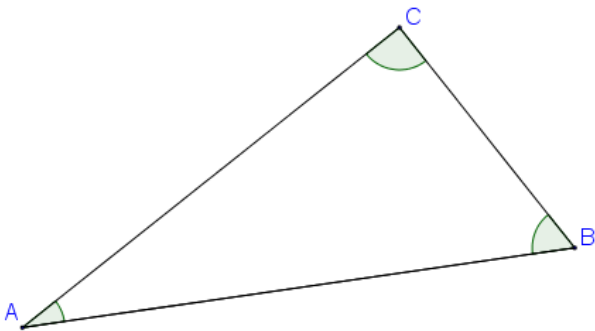
Když se úhel α **zmenšuje**, tak hodnota poměru a:b se ..... Když se úhel α **zvětšuje** tak hodnota poměru a:b se .....

Když se úhel α **zmenšuje**, tak hodnota poměru b:a se ..... Když se úhel α **zvětšuje** tak hodnota poměru b:a se .....

Funkce, která zadanému úhlu α přiřazuje hodnotu poměru **a : b, kde **b** je odvěsna přilehlá k zadanému úhlu a **a** je odvěsna protilehlá v **pravoúhlém trojúhelníku ABC** s pravým úhlem při vrcholu C, se nazývá tangens α .**

Funkce, která zadanému úhlu α přiřazuje hodnotu poměru **b : a, kde **b** je odvěsna přilehlá k zadanému úhlu a **a** je odvěsna protilehlá v **pravoúhlém trojúhelníku ABC** s pravým úhlem při vrcholu C, se nazývá kotangens α .**

Trocha názvosloví: Popiš zadaný trojúhelník ABC

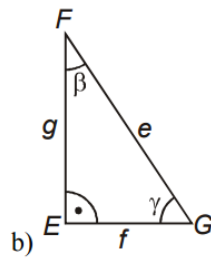
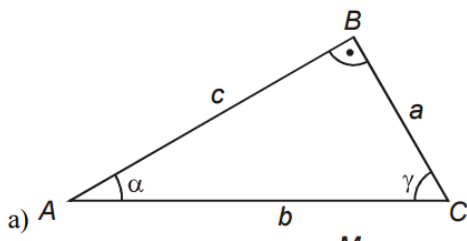
$$\dots\dots \alpha = \frac{\text{přilehlá}}{\text{protilehlá}} = \text{---}$$

$$\text{cotg } \beta = \text{---} = \text{---}$$

$$\dots\dots \alpha = \frac{\text{protilehlá}}{\text{přilehlá}} = \text{---}$$

$$\text{tg } \beta = \text{---} = \text{---}$$

Příklad 3: Na obrázcích jsou zakresleny trojúhelníky s vyznačenými úhly. Zapiš, čemu se rovnají hodnoty funkce tangens a kotangens pro vyznačené úhly.

Příklad 4: Seznam se se svou kalkulačkou a nauč se na ni používat funkce tangens a kotangens

.....
 .....

Příklad 5: Urči pomocí kalkulačky s přesností na tisíce.

a) $\text{tg } 17^\circ =$

b) $\text{cotg } 53,7^\circ =$

c) $\text{tg } 81^\circ 32' =$

d) $\text{cotg } 21^\circ 59' 02'' =$

Příklad 6: Načrtni obrázek trojúhelníku ABC, jestliže platí $\operatorname{tg} \omega = \frac{b}{a} = 1$

Příklad 7: Načrtni obrázek trojúhelníku KLM, jestliže platí $\operatorname{cotg} \omega = \frac{m}{k} = 0,9$

Příklad 8: Je dán pravouhlý trojúhelník ABC v běžném značení. Doplň chybějící názvy funkcí:

..... $\alpha = \frac{a}{b}$

..... $\alpha = \frac{a}{c}$

..... $\alpha = \frac{b}{a}$

..... $\beta = \frac{a}{b}$

..... $\beta = \frac{a}{c}$

Příklad 9: Doplňte tabulku:

α	33°				
β		33°			
$\sin \alpha$				0,707	
$\cos \alpha$			0,984		
$\operatorname{tg} \alpha$					5,671
$\operatorname{cotg} \alpha$					

Příklad 10: Pravouhlý trojúhelník ABC s pravým úhlem γ a s úhlem $\alpha = 35^\circ$ má velikost přepony $c = 8$ cm . Urči jeho ostatní strany a úhly.

Příklad 11: Pravouhlý trojúhelník ABC s pravým úhlem γ a s úhlem $\beta = 15^\circ$ má velikost přepony $c = 520$ cm . Urči jeho ostatní strany a úhly.

Příklad 12: Pravouhlý trojúhelník ABC s pravým úhlem γ a má odvěsny o velikostech $a = 9$ cm a $b = 5$ cm. Urči jeho zbývající strany a úhly.